

Er du sikker, når du sejler alene? Kaj sad fast i tromlen, men blev reddet af sit nødstop

På fem år har fem fiskere på enmandsbetjente fartøjer mistet livet. Fiskeriets Arbejdsmiljøråd sætter nu - med nyt informationsmateriale - fokus på sikkerheden, når man sejler alene

Kaj Christiansen er ikke i tvivl om, at hans automatiske nødstop reddede hans liv, da han i april blev fanget i spillet og trukket rundt af tromlen.

Foto: Fiskeriets Arbejdsmiljøråd.

er der så mange satellitter oppe, at man faktisk overvåges konstant, så en PLB vil hurtigt sende gps-position til redningstjenesten.

Med en PLB kan man udsende nød-signal, selvom man er faldet overbord. En PLB skal aktiveres manuelt.

Noget andet, der er vigtigt at huske, er at sikre sig nem adgang til skibet i tilfælde af overbordfald og altid at fortælle, hvor man sejler hen, og hvor længe man forventer at være væk.

Trukket rundt af tromlen

Muligheden for automatisk nødstop kan også redde liv. Det kan 75-årige Kaj Christiansen bevidne. 16. april i år var han ude at fiske rødspætter i Nordsøen med sin kutter HM 141 Pluto en halv times sejlads fra Hanstholm. Da han, ud på eftermiddagen, skulle hive trawlet op, var havstrømmen så stærk, at mellemlinerne kørte op i en top i den ene side på tromlen.

- Jeg ville skubbe til mellemlinen. Sådan har jeg gjort så tit, men der var en kordel med en pig i Taifunen, og den greb fat i min gummibluse, fortæller Kaj, der normalt styrer linerne på ved at dreje med roret.

Kaj blev fanget i spillet og trukket med rundt af tromlen. Han fik to omgange, inden han manuelt fik slået tromlen fra på håndtaget. Det nødstop, Kaj Christiansen ellers altid har om halsen i en snor, kunne han ikke finde.

- Den plejer jeg at have midt på brystet. Der er jo en udløser på, som får det hele til at stoppe. Men den var nærmest røget helt op på min ene arm, fordi mit gummitøj var blevet rykket i stykker, fortæller han.

Trekvart øre revet af

Da Kaj Christiansen fik lokaliseret nødstoppet, hang han i det ene ben i tromlen med hovedet nedad. Med nødstoppet kunne han sikre sig, at motoren stoppede med at trække fremad. Hele systemet løsnedes, så han kunne skære sig fri.

- Jeg havde en kniv i lommen, som jeg fik fat i, og så kunne jeg skære gummitøjet af, fortæller han.

Hvis ikke Kaj havde haft nødstoppet på sig, var 16. april blevet hans sidste dag.

- Det er 100 procent sikkert. Det blødte meget. Det ene øre var tre-

SIKKERHEDSUDSTYR

Af redaktionen

- Én dødsulykke er en for mange. Derfor gør vi nu en ekstra indsats for at oplyse om sikkerhedsudstyr og forholdsregler på enmandsbetjente fartøjer, siger direktør i Fiskeriets Arbejdsmiljøråd Flemming Christensen.

Alvorlige ulykker kan nemlig mange gange undgås, hvis man sørger for at have det rette udstyr.

- Typisk sker dødsulykker på havet ved overbordfald, og der kan det her sikkerhedsudstyr jo virkelig hjælpe, siger major Per Horsholm fra Forsvarets Operationsstab (JOC).

I dag er meget sikkerhedsudstyr så godt udviklet, at det ikke ødelægger bevægelsesfriheden, når man bærer det, eller har det med sig. Det gælder for eksempel rednings- eller arbejds-vesten.

- Vestene fylder jo ikke meget i dag, fordi der sidder en lille patron, der først blæser vesten op, når den kom-

mer i berøring med vand, og der findes mange forskellige typer, man kan vælge imellem, siger Per Horsholm.

Skrig-orange i stedet for grøn eller blå

Det er godt at tænke i en stærkt farvet vest eller en vest, der skifter farve til noget skrigende - gult eller orange - når den blæses op. De mere afdæmpede grønne eller blå farver er ikke så synlige i vandet.

- I forhold til sikkerhed er det godt at tænke i farver, så man lyser op, også selvom vi jo ofte har gps-positionen, siger Per Horsholm.

Veste beskytter også lidt mod kulde, og har man også en personlig nødpejlesender på sig - en PLB - vil man hurtigt blive fundet, siger Per Horsholm.

- PLB'ere har eksisteret længe og er en god og vigtig sikkerhedsforanstaltning, som kun koster et par tusind kroner. Det er små nødsendere, man kan bære på sig, og som er tilknyttet bådens MMSI-nummer. I dag

HAR DU HUSKET?

ARBEJDSVEST/REDNINGSVEST

Vesten forlænger den tid, du kan ligge i vandet og sikrer, at du holder dig flydende og har kræfter tilbage til at kravle op af redningslejderen. Brug gerne en med lys. Sørg også for at have tøj eller foliedragt/hypotermipose med, så du kan undgå yderligere afkøling.

PLB, PERSONLIG NØDPEJLESENDER

Den lille sender, som du kan bære på dig - eksempelvis i brystlommen, er knyttet til bådens nummer. Den er hurtig at aktivere, og med den vil du nemt og hurtigt blive fundet fordi redningstjenesten lynhurtigt får en præcis gps-position.

NEM ADGANG VED OVERBORDFALD

Ved overbordfald skal du så nemt som muligt kunne komme op på skibet igen. Der skal derfor være indbyggede trin i skibssiden, en fastmonteret lejder eller en, som er let at trække ud over rælingen.

FJERNBETJENT NØDSTOP (DØDEMANDSKNAP)

Brug af en (automatisk trådløs) fjernbetjent nødstop betyder, at du kan stoppe motoren - og andet mekanik på skibet - så skibet ikke sejler videre, hvis du eksempelvis er faldet overbord, bliver fanget i tovværk eller andet.

I Fiskeriets Arbejdsmiljøråds nye informationsmateriale kan du få flere detaljer om de forskellige typer af sikkerhedsudstyr.

kvart revet af, og de måtte også sy seks sting i bagehovedet på mig. Det blødte noget så enormt.

Da Kaj havde vristet sig fri, kaldte han på sin makker og fortalte om ulykken. Han kunne selv sejle i havn i Hanstholm, hvor hans søn og svigerdatter tog imod og fik ham afsted i ambulance. Kaj blev smertebehandlet og syet i hovedet på Thisted Sygehus, og på Aalborg Universitetshospital blev øret syet sammen.

Aldrig uden nødstop

Kaj Christiansen er stadig forslået efter den voldsomme medfart.

- Jeg kan mærke det meget i nakke, ryg og arm. Jeg var jo virkelig i klemme, siger han og priser sig lykkelig over, at han allerede i 2005 fik et automatisk nødstop, som han altid har på sig, når han er på havet.

- I 2005 var der en ung mand, der satte livet til. Min kone troede, det var mig, da hun hørte det. Vi talte meget om det, og så fik jeg lavet sådan en nødstop. Siden har jeg ikke været på havet én dag uden. Den generer ikke det mindste. Den fylder ikke meget. Den er tre gange så tyk som en enkrone, og så følger den mig bare.